RECOMANDĂRI

RECOMANDAREA (UE) 2017/432 A COMISIEI

din 7 martie 2017

cu privire la eficientizarea returnărilor în cadrul punerii în aplicare a Directivei 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 292,

întrucât:

(1) Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului ([1]) stabilește standarde și proceduri comune care trebuie aplicate în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală.

(2) Mecanismul de evaluare Schengen ([2]) și informațiile culese prin intermediul Rețelei europene de migrație ([3]) au permis o evaluare completă a modului în care statele membre pun în aplicare politica Uniunii în materie de returnare.

(3) Evaluările indică faptul că marja de apreciere acordată statelor membre prin Directiva 2008/115/CE a condus la o transpunere inconsecventă a acesteia în legislațiile naționale, ceea ce are consecințe negative asupra eficacității politicii Uniunii în materie de returnare.

(4) De la intrarea în vigoare a Directivei 2008/115/CE, în condițiile creșterii presiunii exercitate de migrație asupra statelor membre, provocările cărora trebuie să le răspundă politica Uniunii în materie de returnare s-au agravat și au adus în centrul atenției acest aspect al politicii europene globale în materie de migrație. În concluziile sale din 20 și 21 octombrie 2016 ([4]), Consiliul European a lansat un apel la consolidarea procedurilor administrative naționale pentru returnări.

(5) În Declarația din Malta a șefilor de stat sau de guvern ([5]) din 3 februarie 2017 a fost evidențiată necesitatea unei revizuiri a politicii UE în materie de returnare, care să se bazeze pe o analiză obiectivă a modului în care sunt aplicate instrumentele juridice, operaționale, financiare și practice disponibile la nivelul Uniunii și la nivel național. Consiliul a salutat intenția Comisiei de a prezenta rapid un plan de acțiune actualizat al UE privind returnările și de a oferi orientări pentru returnări mai operaționale din partea UE și a statelor membre și pentru o readmisie eficace pe baza acquis-ului existent.

(6) Dat fiind că numărul de resortisanți ai țărilor terțe care intră și rămân în mod ilegal în statele membre înregistrează în prezent o creștere și că trebuie să se asigure o capacitate adecvată de a proteja persoanele aflate în dificultate, este necesar să se valorifice pe deplin flexibilitatea prevăzută de Directiva 2008/115/CE. O punere în aplicare mai eficace a acestei directive ar reduce posibilitățile de utilizare abuzivă a procedurilor și ar elimina problemele de eficacitate, asigurând în același timp protecția drepturilor fundamentale consacrate în Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene.

(7) Prezenta recomandare oferă orientări cu privire la modul în care ar trebui să fie utilizate dispozițiile Directivei 2008/115/CE pentru a eficientiza procedurile de returnare și solicită statelor membre să ia măsurile necesare pentru a elimina obstacolele juridice și practice din calea returnărilor.

([1]) Directiva 2008/115/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2008 privind standardele și procedurile comune aplicabile în statele membre pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală (JO L 348, 24.12.2008, p. 98).
([2]) Regulamentul (UE) nr. 1053/2013 al Consiliului din 7 octombrie 2013 de instituire a unui mecanism de evaluare și monitorizare în vederea verificării aplicării acquis-ului Schengen și de abrogare a Deciziei Comitetului executiv din 16 septembrie 1998 de instituire a Comitetului permanent pentru evaluarea și punerea în aplicare a Acordului Schengen (JO L 295, 6.11.2013, p. 27).
([3]) Decizia 2008/381/CE a Consiliului din 14 mai 2008 de instituire a unei Rețele europene de migrație (JO L 131, 21.5.2008, p. 7).
([4]) Concluziile Consiliului European din 20-21 octombrie 2016, EUCO 31/16.
([5]) Comunicatul de presă 43/17 al Consiliului European din 3 februarie 2017.

(8) Pentru ca politica de returnare a Uniunii să fie eficace, sunt necesare măsuri eficiente și proporționale pentru reținerea și identificarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, pentru tratarea rapidă a acestor cazuri, precum și capacități adecvate care să garanteze că resortisanții în cauză se prezintă la operațiunile de returnare.

(9) Organizarea returnărilor necesită o gestionare raționalizată și bine integrată a competențelor multidisciplinare la nivel național. În plus, este necesar să se elaboreze proceduri și instrumente care să permită ca informațiile să fie puse imediat la dispoziția autorităților competente și să existe o cooperare între toți factorii implicați în diferitele proceduri.

(10) Este nevoie de un personal capabil, care să dispună de o formare multidisciplinară și de toate competențele pertinente pentru ca autoritățile naționale să poată răspunde necesităților, în special în situațiile în care statele membre se confruntă cu o sarcină de lucru considerabilă legată de îndeplinirea obligației de returnare a resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală. Pentru a organiza această abordare integrată și coordonată, statele membre ar trebui să utilizeze pe deplin instrumentele, programele și proiectele financiare ale Uniunii disponibile în materie de returnare, în special Fondul pentru azil, migrație și integrare. În acest context, statele membre ar trebui, de asemenea, să țină seama de presiunea fluxurilor de migrație cu care se confruntă autoritățile competente.

(11) În conformitate cu articolul 6 alineatul (1) din Directiva 2008/115/CE, statele membre ar trebui să emită în mod sistematic decizii de returnare împotriva resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală pe teritoriul lor. Legislația și practica din statele membre nu asigură efectul deplin al acestei obligații în toate circumstanțele, subminând astfel eficacitatea sistemului UE în materie de returnare. De exemplu, unele state membre nu emit decizii de returnare în urma unei decizii negative cu privire la o cerere de azil sau un permis de ședere ori nu emit decizii de returnare împotriva resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală care nu dețin un document de identitate sau de călătorie valabil.

(12) În funcție de configurația instituțională a statelor membre, în special atunci când aceste proceduri angrenează autorități diferite, o decizie de returnare nu este urmată neapărat sau imediat de prezentarea unei solicitări autorităților țărilor terțe de a verifica identitatea resortisantului unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală și de a elibera un document de călătorie valabil.

(13) În conformitate cu articolul 13 din Codul frontierelor Schengen ([1]), o persoană care a trecut ilegal frontiera și care nu are drept de ședere pe teritoriul statului membru respectiv este reținută și i se aplică procedurile care respectă Directiva 2008/115/CE.

(14) Directiva 2008/115/CE stabilește că punerea în aplicare a acesteia ține seama de starea de sănătate a resortisanților în cauză ai țărilor terțe și că trebuie să se asigure îngrijirea medicală de urgență și tratamentul de bază al bolilor în așteptarea returnării. Cu toate acestea, este esențial să se garanteze că îndepărtările resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală sunt executate și că se iau măsuri pentru a preîntâmpina comportamente care urmăresc îngreunarea sau împiedicarea returnării, cum ar fi noile declarații medicale false. În plus, este necesar, de asemenea, să se instituie măsuri care să contracareze în mod eficient cererile de azil depuse numai pentru a întârzia sau a împiedica executarea deciziilor de returnare.

(15) Deși instituie în sarcina resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală obligația de a părăsi Uniunea, Directiva 2008/115/CE prevede că deciziile de returnare trebuie executate exclusiv de către statele membre emitente. Același resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală poate face obiectul unei proceduri de îndepărtare în fiecare stat membru în care este reținut. Recunoașterea reciprocă a deciziilor de returnare, astfel cum este prevăzută în Directiva 2001/40/CE a Consiliului ([2]) și în Decizia 2004/191/CE a Consiliului ([3]), ar accelera procesul de returnare și ar descuraja deplasările secundare neautorizate pe teritoriul Uniunii.

(16) Luarea în custodie publică poate fi un element esențial pentru sporirea eficacității sistemului de returnare al Uniunii, care ar trebui să fie utilizat numai în cazul în care nu se pot aplica în mod eficient alte măsuri suficiente, dar mai puțin coercitive, în conformitate cu articolul 15 alineatul (1) din Directiva 2008/115/CE. Luarea în custodie publică poate permite pregătirea și organizarea cu succes a operațiunilor de returnare mai ales pentru a garanta, în cazul în care este necesar, că resortisanții țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală nu se sustrag procedurii.

([1]) Regulamentul (UE) 2016/399 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 martie 2016 cu privire la Codul Uniunii privind regimul de trecere a frontierelor de către persoane (Codul Frontierelor Schengen) (JO L 77, 23.3.2016, p. 1).

([2]) Directiva 2001/40/CE a Consiliului din 28 mai 2001 privind recunoașterea reciprocă a deciziilor de îndepărtare a resortisanților țărilor terțe (JO L 149, 2.6.2001, p. 34).

([3]) Decizia 2004/191/CE a Consiliului din 23 februarie 2004 de stabilire a criteriilor și sistemelor practice de compensare a dezechilibrelor financiare care rezultă din aplicarea Directivei 2001/40/CE privind recunoașterea reciprocă a hotărârilor de expulzare a resortisanților țărilor terțe (JO L 60, 27.2.2004, p. 55).

(17) Perioada maximă de luare în custodie publică aplicată în prezent de mai multe state membre este mult mai scurtă decât cea permisă de Directiva 2008/115/CE și necesară pentru definitivarea cu succes a procedurii de returnare. Deoarece sunt scurte, aceste perioade de luare în custodie publică împiedică desfășurarea unor îndepărtări eficace.

(18) Termenele de introducere a unei căi de atac împotriva deciziilor de returnare diferă semnificativ de la un stat membru la altul, variind de la câteva zile la o lună sau chiar mai mult. În conformitate cu drepturile fundamentale, termenul ar trebui să ofere suficient timp pentru a asigura accesul la o cale de atac eficientă, ținând seama totodată de faptul că termenele îndelungate pot avea un efect negativ asupra procedurilor de returnare.

(19) Resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală ar trebui să li se acorde dreptul de a fi audiați de către autoritățile competente înainte de luarea oricărei măsuri individuale care le-ar aduce atingere.

(20) În temeiul Directivei 2008/115/CE, căile de atac introduse împotriva deciziilor de returnare ar trebui să aibă un efect suspensiv automat în cazul în care există un risc ca resortisantul în cauză al unei țări terțe să fie supus unor rele tratamente dacă este returnat, încălcându-se articolul 19 alineatul (2) și articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, astfel cum sunt interpretate de Curtea de Justiție a Uniunii Europene ([1]).

(21) Numeroase state membre efectuează evaluări repetate ale riscului de încălcare a principiului nereturnării pe tot parcursul diferitelor etape ale procedurilor de azil și de returnare, ceea ce poate cauza întârzieri inutile în returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală.

(22) Returnarea unui minor neînsoțit în țara terță de origine, precum și reîntregirea familiei pot fi în interesul superior al copilului. Interdicția de a emite decizii de returnare a minorilor neînsoțiți, care există în legislațiile naționale ale mai multor state membre, nu asigură efectul deplin al obligației statelor membre de a ține seama în mod corespunzător de interesul superior al copilului și de a acorda atenție circumstanțelor fiecărui caz în parte. Aceste interdicții pot avea consecințe nedorite asupra imigrației ilegale, incitând minorii neînsoțiți să se angajeze în călătorii periculoase pentru a ajunge în Uniune.

(23) Deciziile privind statutul juridic și returnarea minorilor neînsoțiți ar trebui să se bazeze întotdeauna pe evaluări individuale, multidisciplinare și solide ale interesului superior al acestora, care să includă regăsirea familiilor și analiza situației familiale. Această evaluare ar trebui să fie documentată în mod corespunzător.

(24) În conformitate cu articolul 17 din Directiva 2008/115/CE, care definește condițiile în care statele membre pot să recurgă la luarea în custodie publică în ceea ce privește minorii neînsoțiți și familiile cu minori numai în ultimă instanță și pentru perioada de timp pertinentă cea mai scurtă cu putință, statele membre ar trebui să asigure disponibilitatea unor alternative la luarea în custodie publică în cazul copiilor. Cu toate acestea, atunci când nu există astfel de alternative, s-ar putea ca o interdicție absolută a luării în custodie publică în astfel de cazuri să nu asigure efectul deplin al obligației de a lua toate măsurile necesare pentru a asigura returnarea, conducând la anularea operațiunilor de returnare ca urmare a sustragerii.

(25) Până la adoptarea Propunerii de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind utilizarea Sistemului de informații Schengen (SIS) pentru returnarea resortisanților țărilor terțe în situație de ședere ilegală ([2]), statele membre ar trebui să facă uz deplin de posibilitatea de a introduce în SIS o semnalare privind interdicția de intrare, în conformitate cu articolul 24 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1987/2006 al Parlamentului European și al Consiliului ([3]).

(26) Prezenta recomandare ar trebui să se adreseze tuturor statelor membre care au obligații în temeiul Directivei 2008/115/CE.

(27) Statele membre ar trebui să dea autorităților naționale competente în materie de returnare instrucțiunea de a aplica prezenta recomandare în îndeplinirea sarcinilor lor.

(28) Prezenta recomandare respectă drepturile fundamentale și principiile recunoscute de Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Prezenta recomandare urmărește, în special, garantarea respectării depline a demnității umane și a aplicării articolelor 1, 4, 14, 18, 19, 24 și 47 din Cartă și trebuie să fie pusă în aplicare în mod corespunzător,

---

([1]) Hotărârea Curții de Justiție a Uniunii Europene din 18 decembrie 2014, Centre public d'action sociale d'Ottignies-Louvain-la-Neuve/Abdida (C-562/13, ECLI:EU:C:2014:2453).

([2]) COM(2016) 881 final.

([3]) Regulamentul (CE) nr. 1987/2006 al Parlamentului European și al Consiliului din 20 decembrie 2006 privind instituirea, funcționarea și utilizarea Sistemului de Informații Schengen din a doua generație (SIS II) (JO L 381, 28.12.2006, p. 4).

ADOPTĂ PREZENTA RECOMANDARE:

CONSOLIDAREA ȘI ÎMBUNĂTĂȚIREA CAPACITĂȚILOR ÎN MATERIE DE RETURNARE

1. Pentru a elimina obstacolele procedurale, tehnice și operaționale din cauza cărora returnările nu se pot desfășura cu o mai mare eficacitate, statele membre ar trebui să își consolideze, până la 1 iunie 2017, capacitatea de a proceda la returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală prin asigurarea unei abordări integrate și coordonate.

2. Această abordare integrată și coordonată în materie de returnare ar trebui să aibă următoarele obiective:

   (a) să asigure proceduri de returnare rapide și să majoreze în mod substanțial rata de returnare;

   (b) să mobilizeze, în funcție de necesități, autoritățile de aplicare a legii și autoritățile din domeniul imigrației și să coordoneze acțiunile cu cele întreprinse de autoritățile judiciare, de autoritățile responsabile cu luarea în custodie publică, de sistemele de tutelă și de serviciile medicale și sociale pentru a asigura răspunsuri multidisciplinare rapide și adecvate din partea tuturor autorităților implicate în procedurile de returnare;

   (c) să se asigure că este disponibil personal în număr suficient, instruit și competent, din cadrul tuturor autorităților cu competențe în procedurile de returnare, pentru a răspunde rapid și, dacă este necesar, în regim de 24 de ore din 24, 7 zile din 7, mai ales în situațiile în care sporesc sarcinile legate de îndeplinirea obligației de returnare a resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală;

   (d) în funcție de situația specifică a statului membru în cauză, să trimită personal suplimentar la frontierele externe ale Uniunii, asigurându-le mandatul și capacitatea de a lua măsuri imediate pentru a stabili și a verifica identitatea și statutul juridic al resortisanților țărilor terțe și, cu caracter imediat, să refuze intrarea sau să emită decizii de returnare a persoanelor care nu au dreptul de intrare sau de ședere în Uniune.

3. Abordarea integrată și coordonată în materie de returnare ar trebui să îndeplinească în special următoarele sarcini:

   (a) să efectueze examinări medicale rapide pentru a evita eventualele abuzuri în situațiile menționate la punctul 9 litera (b);

   (b) să asigure legătura și schimbul de informații operaționale relevante cu alte state membre și cu Agenția Europeană pentru Poliția de Frontieră și Garda de Coastă în scopul îndeplinirii obiectivelor și sarcinilor acestora;

   (c) să utilizeze pe deplin sistemele informatice relevante, cum ar fi Eurodac, Sistemul de informații Schengen (SIS) și Sistemul de informații privind vizele (VIS) pentru a obține informații în timp util cu privire la identitatea și situația juridică a resortisanților țărilor terțe în cauză.

4. Statele membre ar trebui să se asigure că unităților sau organismelor însărcinate să asigure abordarea integrată și coordonată li se alocă toate resursele umane, financiare și materiale necesare.

EMITEREA SISTEMATICĂ A DECIZIILOR DE RETURNARE

5. Pentru a se asigura că se emit în mod sistematic decizii de returnare a resortisanților țărilor terțe care fie nu au drept de ședere, fie și-au pierdut dreptul de ședere în Uniunea Europeană, statele membre ar trebui:

   (a) să instituie măsuri pentru a localiza și a reține în mod eficace resortisanții țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală;

   (b) să emită decizii de returnare, indiferent dacă resortisanții țărilor terțe dețin documente de identitate sau de călătorie;

   (c) să utilizeze în mod optim posibilitatea prevăzută la articolul 6 alineatul (6) din Directiva 2008/115/CE de a combina într-un singur act sau de a adopta simultan decizia privind încetarea șederii legale și decizia de returnare, cu condiția respectării garanțiilor și dispozițiilor pertinente în cazul fiecărei decizii individuale.

6. Statele membre ar trebui să se asigure că deciziile de returnare au o durată nelimitată, astfel încât acestea să poată fi aplicate în orice moment, fără a necesita relansarea procedurilor de returnare după un anumit interval de timp. Acest lucru nu ar trebui să aducă atingere obligației de a lua în considerare orice schimbare care are loc în situația individuală a resortisanților în cauză ai țărilor terțe, inclusiv riscul de returnare.

7. Statele membre ar trebui să introducă în mod sistematic în deciziile de returnare informația că resortisanții țărilor terțe trebuie să părăsească teritoriul statului membru și să ajungă într-o țară terță, pentru a descuraja și a evita deplasările secundare neautorizate.

8. Statele membre ar trebui să facă uz de derogarea prevăzută la articolul 2 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2008/115/CE în situațiile în care aceasta poate asigura proceduri mai eficace, mai ales atunci când se confruntă cu o presiune semnificativă a fluxurilor de migrație.

EXECUTAREA EFECTIVĂ A DECIZIILOR DE RETURNARE

9. În scopul de a asigura returnarea rapidă a resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, statele membre ar trebui:

   (a) în conformitate cu Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului ([1]), să organizeze proceduri pentru examinarea rapidă a cererilor de protecție internațională prin intermediul unei proceduri accelerate sau, în cazul în care se consideră oportun, prin intermediul unei proceduri la frontieră, inclusiv în cazul cererilor de azil depuse numai cu scopul de a întârzia sau de a împiedica executarea unei decizii de returnare;

   (b) să ia măsuri pentru a preveni eventualele abuzuri legate de noile declarații medicale false menite să împiedice îndepărtarea, asigurându-se că personalul medical numit de autoritatea națională competentă poate emite un aviz obiectiv și independent;

   (c) să se asigure că deciziile de returnare sunt urmate, fără întârziere, de o solicitare adresată țării terțe de readmisie de a elibera documente de călătorie valabile sau de a accepta utilizarea documentului european de călătorie pentru returnare eliberat în conformitate cu Regulamentul (UE) 2016/1953 al Parlamentului European și al Consiliului ([2]);

   (d) să utilizeze instrumentul de recunoaștere reciprocă a deciziilor de returnare prevăzut în Directiva 2001/40/CE și în Decizia 2004/191/CE.

10. În scopul de a asigura în mod efectiv îndepărtarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, statele membre ar trebui:

   (a) să recurgă la luarea în custodie publică în măsura necesară și adecvată în cazurile prevăzute la articolul 15 alineatul (1) din Directiva 2008/115/CE și, în special, în cazul în care există un risc de sustragere, în conformitate cu punctele 15 și 16 din prezenta recomandare;

   (b) să prevadă în legislația națională că durata maximă a perioadei inițiale de luare în custodie publică este de șase luni și că aceasta poate fi adaptată de către autoritățile judiciare în funcție de circumstanțele cazului, precum și prelungită până la 18 luni în cazurile prevăzute la articolul 15 alineatul (6) din Directiva 2008/115/CE;

   (c) să alinieze la nevoile reale capacitatea de luare în custodie publică, inclusiv, în cazul în care este necesar, prin utilizarea de derogări pentru situații de urgență, astfel cum se prevede la articolul 18 din Directiva 2008/115/CE.

11. În ceea ce privește resortisanții țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală care împiedică în mod intenționat procesele de returnare, statele membre ar trebui să analizeze posibilitatea de a aplica sancțiuni în conformitate cu legislația națională. Aceste sancțiuni ar trebui să fie eficace, proporționale și disuasive și nu ar trebui să pericliteze îndeplinirea obiectivului Directivei 2008/115/CE.

GARANȚII PROCEDURALE ȘI CĂI DE ATAC

12. Statele membre ar trebui:

   (a) să fuzioneze într-o singură etapă procedurală, în măsura în care este posibil, audierile administrative desfășurate de autoritățile competente în diferite scopuri, cum ar fi acordarea unui permis de ședere, returnarea sau luarea în custodie publică. Ar trebui, de asemenea, să se stabilească noi modalități de organizare a acestor audieri ale resortisanților țărilor terțe, de exemplu prin videoconferință;

   (b) să prevadă cel mai scurt termen posibil de introducere a căilor de atac împotriva deciziilor de returnare disponibil în dreptul intern în situații comparabile, pentru a evita utilizarea abuzivă a drepturilor și a procedurilor, în special în ceea ce privește acțiunile introduse cu puțin timp înainte de data prevăzută pentru îndepărtare;

([1]) Directiva 2013/32/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 26 iunie 2013 privind procedurile comune de acordare și retragere a protecției internaționale (JO L 180, 29.6.2013, p. 60).

([2]) Regulamentul (UE) 2016/1953 al Parlamentului European și al Consiliului din 26 octombrie 2016 privind instituirea unui document european de călătorie pentru returnarea resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală și de abrogare a Recomandării Consiliului din 30 noiembrie 1994 (JO L 311, 17.11.2016, p. 13).

(c) să se asigure că efectul suspensiv automat al căilor de atac îndreptate împotriva deciziilor de returnare este permis numai atunci când acesta este necesar pentru respectarea articolului 19 alineatul (2) și a articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene;

(d) să evite repetarea evaluărilor riscului de încălcare a principiului nereturnării, dacă respectarea acestui principiu a fost deja evaluată în cadrul altei proceduri, evaluarea este definitivă și nu s-a produs nicio schimbare în situația individuală a resortisanților în cauză ai țărilor terțe.

FAMILIE ȘI COPII

13. Pentru a asigura respectarea drepturilor copilului, ținând pe deplin seama de interesul superior al copilului și de viața de familie în conformitate cu articolul 5 din Directiva 2008/115/CE, statele membre ar trebui:

(a) să stabilească norme clare privind statutul juridic al minorilor neînsoțiți, care să permită fie emiterea deciziilor de returnare și desfășurarea returnărilor, fie acordarea dreptului de ședere;

(b) să se asigure că deciziile privind statutul juridic al minorilor neînsoțiți se bazează întotdeauna pe o evaluare individuală a interesului superior al acestora. Această evaluare ar trebui să analizeze în mod sistematic dacă returnarea unui minor neînsoțit în țara de origine și reîntregirea familiei sunt în interesul lor;

(c) să pună în aplicare politici de reintegrare specifice pentru minorii neînsoțiți;

(d) să garanteze că evaluarea interesului superior al minorului este efectuată în mod sistematic de către autoritățile competente pe baza unei abordări multidisciplinare, că minorul neînsoțit este audiat și că aceste demersuri se desfășoară cu implicarea corespunzătoare a unui tutore.

14. În ceea ce privește drepturile fundamentale și condițiile prevăzute în Directiva 2008/115/CE, statele membre nu ar trebui să excludă din legislația lor națională posibilitatea de a plasa minori în custodie publică, în cazul în care această măsură este strict necesară pentru a garanta executarea unei decizii definitive de returnare, în măsura în care statele membre nu pot asigura măsuri mai puțin coercitive decât luarea în custodie publică, care să poată fi aplicate cu eficacitate în scopul de a asigura returnarea efectivă.

RISCUL DE SUSTRAGERE

15. Fiecare dintre următoarele circumstanțe obiective ar trebui să constituie o prezumție relativă că există un risc de sustragere:

(a) refuzul de a coopera în cadrul procesului de identificare, prezentarea de acte de identitate false sau falsificate, distrugerea sau eliminarea într-un alt mod a actelor existente, refuzul de a permite prelevarea amprentelor digitale;

(b) împotrivirea violentă sau frauduloasă la operațiunea de returnare;

(c) nerespectarea unei măsuri de prevenire a sustragerii care a fost impusă în temeiul articolului 7 alineatul (3) din Directiva 2008/115/CE, de exemplu prin neprezentarea în fața autorităților competente sau părăsirea unui anumit loc;

(d) nerespectarea unei interdicții de intrare existente;

(e) deplasările secundare neautorizate într-un alt stat membru.

16. Statele membre ar trebui să prevadă obligația de a se ține seama în mod corespunzător de următoarele criterii drept un indiciu că resortisanții țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală se sustrag returnării:

(a) exprimarea explicită a intenției de nerespectare a unei decizii de returnare;

(b) nerespectarea unui termen pentru plecarea voluntară;

(c) existența unei condamnări pentru o infracțiune gravă săvârșită în statele membre.

PLECAREA VOLUNTARĂ

17. Statele membre ar trebui să permită plecarea voluntară numai ca urmare a unei cereri depuse în acest sens de către resortisantul țării terțe în cauză, asigurându-se totodată că resortisantul în cauză este bine informat cu privire la posibilitatea de a depune o cerere de acest tip.

18. În ceea ce privește plecarea voluntară, statele membre ar trebui să prevadă în decizia de returnare cel mai scurt termen posibil necesar pentru organizarea și desfășurarea returnării, ținând seama de circumstanțele individuale ale fiecărui caz.

19. Pentru a stabili termenul pentru plecarea voluntară, statele membre ar trebui să evalueze circumstanțele individuale ale cazului, în special perspectivele de returnare și disponibilitatea resortisantului unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală de a coopera cu autoritățile competente în vederea returnării.

20. Un termen mai mare de șapte zile ar trebui acordat numai în cazul în care resortisantul unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală cooperează în mod activ în vederea returnării.

21. Nu ar trebui să se acorde un termen pentru plecarea voluntară în cazurile prevăzute la articolul 7 alineatul (4) din Directiva 2008/115/CE, în special în cazul în care resortisantul unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală prezintă un risc de sustragere, în conformitate cu punctele 15 și 16 din prezenta recomandare și în cazul unor condamnări anterioare pentru infracțiuni grave în alte state membre.

PROGRAME DE RETURNARE VOLUNTARĂ ASISTATĂ

22. Statele membre ar trebui să instituie, până la 1 iunie 2017, programe operaționale de returnare voluntară asistată, care ar trebui să fie în concordanță cu standardele comune privind programele de returnare voluntară asistată și programele de reintegrare elaborate de Comisie în cooperare cu statele membre și aprobate de Consiliu ([1]).

23. Statele membre ar trebui să ia măsuri pentru a-și îmbunătăți procedurile de difuzare a informațiilor privind programele de returnare voluntară și de returnare voluntară asistată a resortisanților țărilor terțe aflați în situație de ședere ilegală, în cooperare cu autoritățile naționale din domeniile educației, serviciilor sociale și sănătății.

INTERDICȚII DE INTRARE

24. În scopul utilizării pe deplin a interdicțiilor de intrare, statele membre ar trebui:

(a) să se asigure că interdicțiile de intrare încep să fie valabile din ziua în care resortisanții țărilor terțe părăsesc UE, astfel încât durata efectivă a acestor interdicții să nu fie scurtată în mod necorespunzător; această măsură ar trebui să fie aplicată în cazurile în care autoritățile naționale cunosc data plecării, în special în cazurile de îndepărtare și de plecare în cadrul unui program de repatriere voluntară asistată;

(b) să asigure mijloace pentru a verifica dacă un resortisant al unei țări terțe aflat în situație de ședere ilegală în Uniunea Europeană a respectat termenul de plecare voluntară și să garanteze că se vor lua măsuri eficace în cazul în care persoana în cauză nu a părăsit teritoriul, inclusiv prin emiterea unei interdicții de intrare;

(c) să introducă în mod sistematic în Sistemul de informații Schengen din a doua generație o semnalare privind interdicția de intrare, în conformitate cu articolul 24 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1987/2006; precum și

(d) să instituie un sistem prin care să se emită o decizie de returnare în cazurile în care șederea ilegală este detectată în timpul unei verificări de ieșire. În cazurile în care o astfel de măsură se justifică, în urma unei evaluări individuale și în conformitate cu principiul proporționalității, ar trebui să se emită o interdicție de intrare pentru a evita riscurile viitoare de ședere ilegală.

Adoptată la Bruxelles, 7 martie 2017.

Pentru Comisie
Dimitris AVRAMOPOULOS
Membru al Comisiei

([1]) Concluziile Consiliului din 9-10 iunie 2016.